

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Narečnino in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izvenredne nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

... za pošiljanje prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnštvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 104.

V Ljubljani, v petek, 8. maja 1903.

Letnik XXXI.

Kohn.

Mnogo črnila se je prelilo in mnogo besed izgubilo proti olomuškemu nadškofu. Stvar se je po listih doslej obravnavala skoro izključno kot personalna zadeva. Olomuškega nadškofa popisujejo kot krvoločnega in strašnega trinoga, kateri preganja krotke mučnike. Mladočeški in socialnodemokratski listi, katerim je bore malo skrb za »klerikalca« Ožaska in Hoferja, ampak samo za gonjo proti škofu, prelivajo krokodilove solze, in zdihujejo, kakor bi jim kdo srce trgjal na kose.

In vendar so Mladočehi pri tem jako neumni. Kajti nadškof Kohn, kateri je doslej kazal precejšnje nasprotstvo do krščansko-socialnega gibanja na Moravskem, bo vsled zadnjih dogodkov pač prisiljen, da temu gibanju vsaj več ne nasprotuje, in to bo slabo ravno za Mladočeha in za socialne demokrate, ker bo krščansko-socialno gibanje najbrže s to afero pridobilo na ugledu in popularnosti. To je bil najbrže tudi vzrok, da je s tolikim vriščem započeta mladočeška akcija v državni zbornici skoro krotko končala in slednjič niso doživeli pravega veselja niti Čehi niti vsenemci, ampak najbolj si je še srce olajšal krščanski socialec dr. Scheicher, ki je na svoj pesimistično-sarkastični način prijemal vodilne cerkvene kroge, da jih približa krščansko-socialnemu toku.

A stvar ima svoje juridične strani. Čas je, da se razsodi olomuški slučaj z načelno-cerkveno-pravnega stališča.

Podlaga vsej sferi je dejstvo, da je neki duhovnik v proticerkvenem listu najgrše vrste napadel nadškofa na osebnosti in v njegovem javnem delovanju. Kaj naj stori nadškof? Ali naj svojo osebo in škofovsko čast podvrže razsodbi porotnega sodišča, da bi frivolni liberalni advokatje porotnikom le iz liberalnih listov znanega nadškofa slikali kakor kanibala in potem izrekli svoj »pravorek«? Nadškof je sam citiral duhovnika, da ga kaznuje.

V bistvu ni to nič nepravilnega. A natičn, kako se je postopalo, ni pravi, ker ne soglašajo s kanoničnim pravom. Da prvič niso dosegli prave osebe, to se svetnim sodiščem

tudi mnogokrat pripeti. Duhovno sodišče bi bilo pa moralo postopati natančno po zakonu, in to se ni zgodilo niti v slučaju Hoferjevem, niti v Dostalovem.

Prav so torej storili oni duhovski državnozbornski poslanci, kateri so takoj stopili k papeževemu nunciju na Dunaju s prošnjo, naj se vendar v Avstriji uredi cerkveno-sodna razmere. S tem se započne velevažna akcija v izpopolnitev cerkvenega organizma, katerega je liberalizem v Avstriji najhujše oškodoval.

Cerkveno pravo namreč zahteva, da je pri vsaki škofiji duhovno sodišče kot prva instanca. Državno pravo avstrijsko pa po postavi zabranjuje vsako zunanje prisiljenje pri izvrševanju cerkvene sodne oblasti (zakon z dne 7. maja 1874 § 19.) in tudi zabranjuje sodno postopanje cerkve, kadar kdo izvrši kako dejanje, ki je po državnem pravu dovoljeno, dasi je po cerkvenem prepovedano. Pod tako postavo je seveda cerkvena jurisdikcija pro foro externo zamorjena.

Cerkvena sodišča nimajo nobene moči, in so celo škofije, ki nimajo sodišč, dasi bi po jasnem cerkvenem pravu morali biti sodniki izvoljeni in določeni na škofijski sinodi.

Iz tega pa izvira marsikaj slabega. V naši škofiji smo nedavno doživeli slučaj, da škof duhovnika na noben način ni mogel spraviti na varno, dasi je počel skozi leta najhujše stvari. Niti svetno sodišče niti svetna vlada ga nista hoteli prijeti, ali sta ga pa takoj izpustili: eno, ker je reklo, da je neumen, druga, ker je rekla, da ni neumen. Škof je moledoval, a dolgo zastoj. V takih slučajih se jasno vidi, da mora škofijstvo imeti sodišče s pravosodno oblastjo. Tisti duhovski škandali, kateri se gode v veliko veselje liberalnim npravnim propalicam, bi se morali zabraniti po cerkveno-pravnem zakonu, za kar pa mora cerkev imeti tudi zunanjo oblast.

Se bolj je to potrebno v takih slučajih, kakor je omenjeni. Dandanes je škof brez brambe. V časopisu ga napadajo. Ali naj n. pr. ljubljanski škof stopi pred ljubljanske porotnike, da razsodijo med njim in med »Narodom«? Tega škof ne

more storiti, in zato je brez brambe proti napadom. A to mu na ugledu niti posebnost ne škoduje. A vzemimo slučaj, da bi se našel duhovnik, ki bi v »Nar.« sramotil škofa. Ali more to tudi mirno gledati? Nikakor ne. In vendar bi po sedaj veljavnih postavah imel škof proti takemu duhovniku edino le to orožje, da ga toži pred porotniki. To seveda ne gre: Biti morajo cerkvena sodišča s pravilnimi vzklicnimi instancami. Cerkev pravo pozna tri take instance.

Ako se obrne pozornost javnosti na to nujno potrebo, je čisto prav, in dasi ne moremo soglašati s postopanjem olomuškega nadškofa, vendar mislimo, da utegne iz zadeve priti še kaj dobrega.

Nagodba v delu.

Dunaj, 7. maja.

Očetje dualizma gotovo niso mislili, da ustvarijo skupno državo na desetletne obroke. Vse določbe prve nagodbe iz l. 1867 imajo znake vihravosti, površnosti in nejasnosti. Celo besedili nagodbe v madjarskem in nemškem jeziku se v raznih bistvenih točkah ne ujemajo. Zato tudi ni čudno, da Madjari, sklicujoč se celo na besedilo zakona, tolmačijo nagodbo na svojo korist, dasi je nagodba že sama na sebi ukrojena po ogrskem širokem telesu.

Ob vsaki novi nagodbi ponavlja se dolgotrajen boj mej avstrijsko in ogrsko vlado, ponavljajo se večmesečne obravnave v parlamentu, ki jemlje dragocen čas za druga važna neresena vprašanja. Nobena nova nagodba pa ni bila toliko časa v delu, kakor sedanja, po številu četrta, ki že od l. 1897 visi na klinu § 14. Vzroki so znani. Sedanja vlada je po daljših obravnava z Ogrsko, kakor znano, na Silvestrov večer podpisala novo nagodbo, ki se prav nič ne loči od one, ki je bila za grofa Thuna uveljavljena s ces. naredbo z dne 21. sept. 1899. Ako so nekatere določbe na videz za Avstrijo ugodnejše, to ni zasluga sedanje vlade, marveč Thunove, kar je tedanji trgovinski minister, poslanec dr. Bärenreither v svojem

govoru dne 17. sušca t. l. brez ovinkov naglašal.

Bili pa bi krivični, ko bi hoteli sedanji vladi očitati, da morda ni odločno do zadnjega trenutka zagovarjala avstrijskih koristi proti ogrskim pretiranim zahtevam. Toda kakor vedno, so tudi sedanje izredne razmere prisilile vlado, da je morala podpisati nagodbo iz višjih državnih ozirov. Vlada sama ni vesela tega dejstva, in g. ministerski predsednik je bil v vidni zadregi, ko je v zbornici priporočal in zagovarjal predlog.

Vsa razprava v nagodbenem odseku danes nima drugega namena, nego da se pojasnijo vsi razlogi, ki govorijo za nagodbo in proti nji. Nadrobna, stvarna razprava more v pravi luči pokazati trgovinsko politični in gospodarski inventar za bodočih deset let nasproti Ogru in vnanjim državam.

Že doslej je razprava dokazala, da je nagodba le politično vprašanje, za katero si je vlada morala pridobiti večino z narodnimi koncesijami. Razložek je le ta, da so Badenijevo nagodbo grajali in z obstrukcijo onemogočili nemški poslanci, ki danes molče glasujejo za Körberjevo nagodbo. Edini dr. Lecher, ki je v kosce raztrgal Badenijevo delo, ima pogum, v odseku opetovano grajati tudi sedanjo nagodbo. In po vsi pravici. Kvotno vprašanje, to je porazdelitev stroškov za skupne državne potrebščine, je vsadno rudeče suknjo, v katero se zaletava vsak protivnik nagodbe, kakeršna je. Dasi je kvota naravnost krivična za Avstrijo, vendar ni še najslabša stran avstro-ogrške državne zveze. Ker pa se mora škoda Avstrije z ozirom na kvoto dokazati z natančnimi številkami, zato pade najprej vsakemu v oči in razum.

Toda so mnoge druge nejasne določbe v carinski in trgovinski zvezi z Ogrsko, katere niso izražene v državnih proračunih, katerih posledice pa se kažejo v propadu avstrijskega poljedelstva in industrije.

Tako vlada naglašajo kot svojo zaslugo, da odpade transportni davek na Donavi. Ta davek je bil naravnost protizakonit v smislu mejnarodnih dogovorov. Dokaz temu je dejstvo, da male balkanske države niso plačevale tega davka, pač pa Avstrija kot ožja

LISTEK.

Volk.

Lovska povest. — Francoski spisal Guy de Maupassant.

Pripovedoval nam je zadnjič po obedu stari marquis d'Arville sledeče povest. Lovili so jelena. Marquis se edini ni udeležil lova. Med celim obedom se ni o ničem drugem govorilo, kakor o lovih. Celo dame so poslušale vneto krvave in včasih prav neresne povesti, in govorniki so posnemali s kretnjami spopad in boj z zverino in govorili z grmečim glasom.

»Gospôda, jaz nisem bil nikoli na lovu, kakor tudi moj oče, stari oče in praded ne. Zadnji je bil sin moža, ki je več lovil, kakor vi vsi skupaj. Umril je leta 1764, in jaz vam bom povedal, kako je umrl.

Imenoval se je Jan, bil je oženjen in stanoval s svojim mlajšim bratom Francem na našem gradu v Lotaringiji, sredi gozda. Franc je ostal iz ljubezni do lova neoženjen. Lovila sta oba dan in noč, poleti in pozimi; ljubila sta samo lov, nista razumela ničesar

druzega, govorila samo o tem in samo za to živela.

Vsako motenje pri lovu sta si strogo prepovedala, in ko je moj praded na svet prišel, ko je njegov oče ravno lisico lovil, ni prekinil Jan d'Arville niti jeden trenutek lova, temveč samo klet: »Ta nepridiprav bi bil tudi lahko do konca lova počakal!«

Njegov brat Franc je bil še strastnejši lovec. Komaj je zjutraj vstal, je obiskal pse in konje in potem je streljal okoli grada tiče, dokler se nista odpravila druge zveri lovit.

V okolici so ju imenovali le gospod grof in mladi gospod. Oba sta bila neprimerno velika, koščena, močna, živahna in strastna. Če sta se za lov na konje vsedla, je bilo vselej veselje, ta dva velikana gledati.

Pozimi leta 1764 je bila nenavadno huda zima, in volkovi so bili divji. Zaletovali so se v kmete, ki so se zamudili, lazili okoli sel, tulili od jutra do večera in praznili hleve.

Tedaj se je zaslislalo po deželi o nekem velikanskem volku s sivkastobelim kožuhom, ki je dva otroka požrl, neki ženi roko razmesaril in vse pse-čuvalje po deželi podavil.

Vsi ljudje so bili v hudem strahu. Nihče si ni upal ponoči iz hiše.

Brata d'Arville sta sklenila, poiskati ga in ga ubiti, ter sta radi tega povabila vse plemiče na velik lov. Zastoj so gozdove posekali, nikjer ga niso mogli najti. Streljali so pač volkove, todo pravega ni bilo med njimi in vsako noč po lovu je napadel kakega potnika, ali pa je požrl kako živinče. Nekega dne je pa vdrl v grajski hlev in požrl vse najlepše prašičke. Brata sta divjala in srdita sta se podala na lov. Od jutra do večera sta prodirala goščave, ne da bi našla sled. Srdita sta se vrnila slednjič domu. Čudila sta se, da ju je volk tako prevaril, in napadel ju je strah.

»To ni navadna žival«, je rekel starejši, »človek bi mislil, da ima pamet kakor ljudje«.

Mlajši je odgovoril: »Morebiti bi morala dati kroglice škofu blagosloviti.«

Potem sta zopet molčala.

Čez nekaj časa spregovori zopet Jan:

»Glej, kako je solnce rdeče. Gotovo še naredi danes volk kakšno škodo.«

Ni še izgovoril, ko se njegov konj naenkrat vzpne. Sirok grm se pred njima

odpre in pokaže se jima velika siva žival, ki zbeži po lesu.

Oba veselo vzklikneta in se spustita za njo. Letela sta skozi grmovje, po bregu navzdol in pihala močno v lovske trobente.

Tu naenkrat zadene moj praded s čelom ob močno vejo, ki mu zdrobi črepinjo; s krikom pade na tla in med tem njegov konj plašen zbeži in izgine v temnem lesu.

Franc takoj ustavi konja, skoči na zemljo in objame brata, kateremu teče kri zmešana z možgani iz rane. Bratovo glavo položi v naročje in dolgo časa opazuje mrtvega brata. Počasi ga prevzame strah in položi brata navprek v sedlo, sede na konja in odjaha domu.

Kar naenkrat se prikaže postava v temi: zver! Strah ga prešine, nekaj mrzlega, kakor kaplja vode, mu zdrkne po hrbtu navzdol in boječe se prekriža. Slučajno pogleda na mrtvo telo pred seboj; polasti se ga strašna jeza. Vzpodbode konja in zdirja za volkom.

Čez grmovje, jarke, skozi gozd dirja za njim in nepremično gleda nanj. Tudi njegov konj, kakor se mu zdi, diha moč in jezo. Zdaj se zaženeta lovec in zver iz gozda v neko dolino, ki jo oklepajo visoke skale, nobenega izhoda ni in volk se obrne.

zaveznica Ogrske. Nasprotno pa je Avstrija že več let zdatno podpirala podonavsko parobrodno družbo. S kratka: Ta davek je bil krivičen tribut Ogrom, ki so le prisiljeni obljubili, da odpravijo ta davek, ki znaša na leto 500.000 K. Ogri pa se brez odškodnine ne odpovedo temu dohodku.

Ogrska renta bode v bodoče v Avstriji brez davka, ki znaša dvakrat, morda trikrat več, ko ogrski transportni davek. Istotako plača Avstrija pri carinskih dohodkih za skupne potrebe čine n. pr. po proračunu za tekoče leto 99,531.000 kron, Ogrska pa le 13,317.000 K. Recimo, da gre preko avstrijskih mej tudi nekaj blaga v ogrske dežele in moramo dotično carino na avstrijskih mejah računati Ogrom na korist, vendar plača pri carini Avstrija okroglo 80 %, Ogrska le 20 %.

Največjo škodo pa ima Avstrija pri železnicah, kar bodem pojasnil pri 8. in 9. členu nagodbenega zakona. Sam dr. Birnreither, bivši minister in član sedanje nemško-poljske večine, je rekel v zbornici: »Brezvpešen je ves trud, olepšavati nagodbe glede železniških tarifov, ker je gotovo, da tudi po tej nagodbi Ogri dobe velike dobičke.«

Nagodbeni odsek je včeraj rešil 5. in 6. člen nagodbe. Peti člen določa, da vsaka vlada na svojem ozemlju pobira in upravlja carino. Obe vladi pa imata pravico, da po svojih nadzornikih nadzorujeta carinsko upravo.

Člen 6. govori o upravi trgov. mornarice, o pristojbinah v pristaniščih, o svetilnikih ob morski obali itd. Pri tem členu je dr. Ellenbogen grajal upravo avstrijskega Lloydja.

Dr. Kollischer je ostro kritikoval pogodbo mej Lloydom in ogrsko »Adriom«, ki mnogo škodi avstrijski trgovini in poljedelstvu sploh. Biankini je predlagal resolucije glede varstva domačega ribništva proti italijanski konkurenci, zavarovanja mornarjev in ribičev za starost in proti nezgodam, glede boljše razsvetljave obrežja ob Adriji in glede hrvatske zastave na trgovinskih ladjah. Prve tri resolucije je odsek odobril, zadnja pa je ostala v manjšini z 10 proti 19 glasovom.

Danes je bil v razpravi člen 7., ki se tiče brodarstva na rekah. Razprava je bila jako živahna, ker so češki člani kar po vrsti grajali načrte glede vodnih cest. Jutri odsek nadaljuje razpravo. Obenem vsak dan zboruje tudi carinski odsek, kjer ni političnih in narodnih nasprotij, pač pa mej zastopniki velike trgovine in poljedelstva.

Dogodki na Hrvaškem.

Nemiri v križevskem okraju. O neposrednem vzroku silnemu razburjenju kmetov v tem okraju pišejo oseške »Nar. obrane«: Dne 23. aprila so bili priredili dijak shod v vasi Tučniku, na kateri je došlo tudi do 150 kmetov. Med zborovanjem pa je prišel med nje pristav iz Križevcev, Grac, da aretira jurista Dečaka. Navzoči so protestirali proti temu, ali rečeni je bil od-

Veselo zakriči Franc in skoči z lovskim nožem v roki s konja.

S ščetinasto dlako in z vpognjenim hrbtom ga čaka zver in njene oči se svetijo kakor zvezde. Toda pred bojem prime lovec brata, ga nasloni na skalo in mu zakriči v uho: »Pazi, Jan, pazi!«

Zažene se na zver. Žival ga hoče ugrizniti, toda on ji stisne tilnik in ne da bi potreboval orožja, jo zadavi počasi. In v divjem veselju stiska goltanec vedno bolj ter kriči: »Pazi, Jan, pazi!«

Volk se ne brani več, mrtev je. Franc ga vzame in ga nese pred mrtvega brata ter zakliče s tresočim se glasom: »Tu, Jan, tu, tu je, vzemi ga!«

Potem naloži obe trupli in odjaha domov. Jokajoč in smejoč se pride v grad. Veselo kriči, ko pripoveduje o volkovi smrti, in joka se in si ruje brado, ko pripoveduje o bratu. In večkrat v poznejših časih je rekel: »Ko bi bil moj brat videl, kako sem ga davil, bi bil gotovo mirno umrl!«

Vdova mojega pradeda je vlila svojim sinovom gnas do lova v srca, ki se je poddedoval od očeta na sina.«

Marquis d'Arville je umolknil. Nekdo je vprašal:

»To je pravljica, ni res?«

In pripovedovalec je odgovoril:

»Jaz vam prisežem, da je vse od kraja do konca res.«

veden v zapore okrajnega sodišča. Radi tega je prišlo v Križevcih do demonstracij in je bilo tem povodom zaprtih 60 oseb. Trije dijaki so bili obsojeni na izgon za deset let in okrožja križevskega ter na tri dni zapora. Eden dijakov je bil obsojen na izgon za tri leta. Začetnik shodu je bil vrhu izгона obsojen na štirinajst dni zapora. Te obsodbe so razburile kmete po vsej okolici.

***

Demonstracije v Zagrebu so se predvčeršnjim zopet ponovile. Ilico se zaprl dve kompaniji vojakov. V Gunduličevi ulici je pred dnevi več oseb zahtevalo, da izloži fotografije Varge odstranijo mažarsko krono. Policija je razpršila ljudi in 14 oseb aretirala.

Neko učenko je neki policist dvakrat s sabljo udaril po glavi. Po Zagrebu se govorilo, da se je dvoje mej grofom Khuen-Hedervaryjem in poveljnikom deželne brambe Canicom res vršil in sicer na pištole. Oba nasprotnika sta ustrelila v zrak. Fem. Zabić in fem. Horzecky sta se odpeljala na Dunaj, kjer bodeta od cesarja sprejeta v avdijenci. To se spravlja v zvezo s konfliktom med vojaško in civilno oblastjo. O vseh teh dogodkih vlada mej prizadetimi velika tajnost.

***

Ban v zadregi. Banu silno šumi po glavi, ker se je za njega nepostavne čine pričelo zanimati tudi časopisje v Avstriji in tudi drugod po Evropi. Obrnil se je do uradnega korespondenčnega urada, ki je odposlalo v svet neresnično brzojavko, da so poročila listov o nemirih na Hrvatskem pretirana in da so bili le lokalni izgedi, ki so pa vsled uradnih naredb že popolnoma udušeni. Da nemiri kljub sili niso udušeni, pričajo vsak dan poročila iz Hrvatske, a kakor javljajo najnovejša poročila, je gibanje za izvršitev zakona razprostrto že po celi Hrvatski, ki se ne ukloni prej, predno ne zmaga pravo!

Prememba tiskovnega zakona.

Pododbor tiskovnega odseka završi danes razpravo o vladni predlogi glede novega tiskovnega zakona. Tvarina je bila premladena že v včerajšnji seji, vendar je pa ostalo še nekaj točk, glede katerih se pododbor ni mogel zediniti. Danes se bo torej razpravljalo samo o teh točkah ter o končni redakciji celega načrta. Daljša razprava je bila včeraj le o § 43, ki govori o konfiskacijah. Večina govornikov se je izjavljala proti zaplombi listov, predno izreče svojo sodbo sodišče. Končno je pa vendar obveljalo mnenje poročevalčev, da se dovolijo izjeme v gotovih slučajih; izzeti pa naj bodo nasproti vladnemu načrtu tile slučajji: ako ni na listu urednika ali tiskarja, če ni pravočasno objavljeno izdajanje, opustitev dolžnostnega eksemplarja, prezgodnja objava zatožnic in izjav prič, vojaških operacijskih načrtov itd. Vsi ti nasveti so obveljali vključ ugovoru nekaterih članov. Tako predelani načrt pride sedaj v tiskovni odsek, vendar se pa razprava ondi vrši šele po binkošti, ker so glede raznih nerešenih točk potrebna pogajanja z vlado. Tiskovni odsek bo potem do parlamentarnih počitnic završil to delo in v jeseni pride kot ena prvih točk na dnevni red v plenumu zbornice.

Nemški cesar v Rimu.

Rim, 6. maja 1903. Liberalni listi se trudijo oslabiti vtis, katerega je napravil sijajni obisk cesarja Viljema II. v Vatikanu. »Tribuna« ga spravlja v zvezo z volitvami v državni zbor, ki se ima vršiti na Nemškem tekom junija. Cesar si je hotel baje dobiti naklonjenost centra. »Il Giornale d'Italia« ga prinaša kaj čudna zgodovinska premišljevanja. Posega nazaj v dobo Henrika IV. Viljem II. pa gre v Vatikan kot zastopnik proste države. Pride mu nasproti papež, častiljiv po svojem umu in po starosti, bela postava, ki prosi miru, blagoslovlja in se smehlja. Kdo je zmagal? Pravi zmagovalac ni navzoč: italijanski narod, ki je oprostil papeža bremenam posvetne oblasti, in mu vrnil duhovno veličanstvo, katero so imeli prvi nasledniki sv. Petra. Naš narodni prepoved slavi danes dosledno svoje zmagovalce: papež, danes pravi pastir, proži roko vladarja druge konfesije, toda iste vere (fede identica). Mučenci naše stvari so služili tudi Kristu: katoliški papež in protestanski vladar se snideta s Kristusom v srcih na italijanskih tleh; spravlja ju je kultura italijanska in germaška, ki je uspravala vsa verska nasprotja in povzročila lepo harmonijo, ter branila prostost vesti in neodvisnost misli.

Včeraj je obiskal cesar v spremstvu kralja Viktorja Emanuela benediktinsko opatijo Monte Cassino in daroval 10.000 mark za olepšanje kript. Danes je bil dejeuner pri kraljici Margariti in ob 3. 50 je cesar odpotoval. Sv. Oče je sprejel danes še kanclarja Bülowa

Ruska sodba o položaju na Balkanu.

Z ozirom na dohod italijanskega ter francoskega brodovja pred Solun ter z ozi-

rom na glasove, kot bi bili vsled tega Rusija in Avstro-Ogrska nekako pottanjeni v kot, objavlja petroburški list »Now. Wremia« naslednjo izjavo: Dohod brodovja pred Solun nima nikakega demonstrativnega značaja. Tudi ne pomeni prisotnost italijanskega brodovja pred Solunom nikake nove sestave velesil, ki bi bile prevzele varstvo interesov na Balkanu. Prej ko slej ostane naloga Rusiji in Avstro-Ogrski, da izvedeti reforme oziroma pospešita izvedbo; Italija le kaže, da noče zaostati, in čaka. Vodilna uloga pa ostane v rokah Rusije in Avstro-Ogrske, ki sta voljni z energičnimi sredstvi napraviti red in čuvati nad tem, da Turčija v resnici izvede obljubljene in doslej še ne zadostno izvedene reforme. Dohod močnejega brodovja pred Solun ima pred vsem ta namen, da izvaja na Turčijo moralen pritisk in pokaže turškim izvršnim organom vso evropsko eneržijo.

Mej vesticami te ruske oficialne izjave se bere, da tudi ruski vladi ni posebno ljub tak nastop Italije v Solunu ter jej že a priori daje migljaj, naj se ne vede preoblastno, ker vodivne naloge Rusija in Avstrija ni kakor ne izpustita iz rok. V Rimu bo seve ta izjava silno poparila vladne kroge in vse je radovedno, kak bo italijanski vladni odgovor.

Straža v dunajskem parlamentu.

Svojedobno smo poročali, da se je predsedstvo poslanske zbornice načelno izjavilo za uvedbo uniformirane parlamentarne straže. Vstanovilo bi se v to svrhu 12 mest, letni stroški za vzdrževanje so pa proračunani na 26.000 K. Mej tem sta se pišarni gosposke in poslanske zbornice tudi sporazumeli glede navodil za tako stražo ter glede njenih pravnih razmer. Uresničenje tega načrta pa je v zadnjem času zadelo ob ovire, ki bodo v bližnji bodočnosti onemogočile izvedbo načrta. Največ pomislekov je pa proti novemu bremenu.

Italija in Avstrija.

Značilna za razmerje Italije do zaveznice Avstro-Ogrske je pisava rimskega lista »Capitale«, ki je splošno znan kot poluradno italijansko glasilo. Ta list najprej pripoveduje resnično dejstvo, da napitnici cesarja Viljema in kralja Viktorja Emanuela nista napravili v Avstriji nikakega ugodnega utisa, saj je mej drugim ni nihče omenil niti z besedico. Potem pa podaja »Capitale« naslednjo izjavo: »Avstrija seve zaslužito izoliranje, ker more biti mor da (!) zaveznica. a nikomur prijateljica«. — Iz tega sledi, da so Lah zvezani z Avstrijo samo radi tega, ker jo potrebujejo, sicer jo pa štejejo v vrsto svojih sovražnikov. In vključ vsem takim glasovom se našim diplomatom še sedaj niso odprle oči in jej še vedno dovoljujejo celo vrsto ugodnosti na največjo kvar slovanškega prebivalstva in države same.

Iz brzojavk.

Imenovanje gališkega namestnika grofa Potockega se objavi šele sredi meseca junija in sicer le radi službenih oziror. — Ogrska zbornica bo danes izvolila kvotno deputacijo. Vse je radovedno, če bo opozicija res mogla preprečiti to volitev. Včeraj je govoril edinole opozicionalec Lengyel. — Krava volitev na Ogrskem. V občini Sesroes so volili in izvolili dosedanje sodnike, ki pa kmetom niso povolji. Volilci so se uprli in pričel se je silovit boj z orožniki, ki so streljali. Ubiti so 4 kmetje, več je ranjenih. Konečno so pozvali še orožnike. — Hrvatski deželni zbor se glasom poročila v »Agr. Tagblattu« snide v najkrajšem času. — O B u - H a m a r i. Listi dementirajo vesti o umoru in pravijo, da se ravno kar pripravlja na večji boj s sultanom. — Iz Melille javljajo, da je bil v Medinni pri Fazu vroč boj mej vstaši in sultanovimi četami, ki je trajal deset ur. Vladne čete so se morale umakniti in imajo mnogo izgub. Tudi vstaši so mnogo izgubili in zahtevali od B u Hamare pomoči. — Za župana v A m a t e t n u je bil mesto bivšega posl. Schmidla soglasno izvoljen prvi svetovalec Kubaska. — Kulturni boj v Franciji. 17 kapucinov v Parizu so radi prestopka kongregacijskega zakona obsodili na globo po 25 frankov. P. Alix čegar bivališče je v Abesiniji, je bil oproščen. Občinstvo je razsodbo pozdravilo s klici »Ži vela svoboda!«, živeli kapucini!« Poslednji so odgovorili: »Živela republika!« Bilo je tudi nekaj nasprotnih klicev. Policija je prišla več oseb.

Cerkveni letopis.

Delovanje Družbe večnega čedenja v lavantinski škofiji l. 1892.

V tem letu je pristopilo k družbi 844 novih udov, tako je sedaj v matični knjigi vpisanih 21.607 družbenikov. Milih darov so družbeniki in drugi dobrotniki poklonili v družbine namene 6238 K 60 v., za katere je družbin odbor priredil cerkvene opravne in drugih potrebščin. Nekateri župniki so poslale večje zneske za namenom, da se jim oskrbi po-

trebna cerkvena oprava; tako je podarila župnija sv. Marka niže Ptuja 560 K in bo prejela za to lep baldahin, belo zastavo za dekliško družbo in pregrinjalo za prižnico; župnija Jarenina je poslala 408 K za dve beli mašni kazuli; visokorodna grofinja Marija Nugent roj Palavičini je zopet letoš poklonila družbi eno kazulo, albo in dve lepi štoli za praznike. Mnoge blage gospe in gospodične so pomagale brezplačno delati za družbo, bodisi da so pletle šipke za koroke in albe, ali pa vezle mašno obleko. Vsem bodi izrečena najsernejša zahvala za njihovo bogoljubno delovanje. Cerkvene opravne in priprav za službo božjo in drugih potrebščin je družba razdelila: 4 pluvijale, 22 mašnih plaščev, 2 dalmatiki, 5 vel ali naramnic, 4 plaščeki za ciborij in 4 za spoved, 4 štrole za praznike, 9 štoli za spoved, 10 belovršnih štoli, 6 altarnih pultov, 7 pogrinjal, 4 altarne blazinke, 21 alb, 16 roketov, 108 purifikatorjev, 72 lavabo priče, 72 humeralij, 40 malih in 30 večih korporalij, 2 altarni pregrinjali, 12 pasnikov, 12 rdečih, 12 črnih suknjic za strežnike, 12 roketov za strežnike, 29 rdečih, 12 vijoličnih, 12 črnih golirjev za strežnike, 1 pregrinjalo za prižnico, 1 altarna preproga, 3 bandere, 1 baldahin ali nebo.

Dnevne novice.

V Ljubljani 8. maja.

Zahvala sv. očeta goriškim Slovencem

Na udanostno brzojavko, katera je bila preteklo nedeljo odposlana s sestanka goriških slovenskih katoliških društev, je prejel predsednik »Slov. katoliškega delavskega društva« č. g. dr. Andrej Pavlica naslednjo brzojavko: »Sveti Oče se je razveselil nad iskrenimi izrazi udanosti in nad prisrčnimi voščili »Slovenskega katoliškega delavskega društva« in z njim združenih katoliških društev goriške dežele ter podeljuje hvaležnim srcem apostoljski blagoslov. Kardinal Rampolla.«

Usmilite se jih!

»Primorski List« piše: O zadnjem dr. Krekovem govoru, ki ga je govoril preteklo nedeljo v Št. Petru, je prinesla »Soča« temeljito preštudirano in podrobno kritiko, ki se glasi tako - le: Ta (dr. Krek) jim je kvasil nekaj o socializmu, o Marksu itd., česar niti sam ne razume, razumeli pa niso tudi navzoči St. Peterci. To je cela liberalna kritika o 1 uro dolgem govoru Krekovem. No, pa saj dalje liberalna pamet ne sega. Več pač ne smemo od njih zahtevati. Liberalci pa so s to kritiko seveda zadovoljni. Dr. Krek pa in ti isti, ki so njegov govor slišali, so pa še bolj prepričani, da so ti ubogi liberalci res usmiljenja vredni reveži, ki so vse pozabili, ki ne znajo ničesa, ki ne vedo ničesa, razun tega, ker jim prinese njihov »nadruk« papir. Usmilite se jih! Dr. Kreku pa želimo iz srca, da bi ga mogli kaj kmalu zopet slišati na Goriškem. Tedaj pa bi bilo dobro, da bi ga prišli poslušati tudi liberalci, da se tako vsaj nekaj naučijo.

Duhovniške vesti s Stajarskega.

Dne 13. t. m. bo v Gradcu v minoritskem samostanu posvečen v mašnika o. Rafael A. Potrč od Sv. Urbana pri Ptuj. Dne 21. t. m. bo v Ptuj v minoritski cerkvi služil novo sv. mašo. Pridigal mu bo vlč. g. Mihael Horvat, župnik turjaški in dvorni arhivar grofa Auersperga. — Župnijski izpit delajo č. g. kapelani: Andrej Bračič iz Ponikve, Fr. S. Gomilšek od Sv. Barbare pri Mariboru, M. Krajnc od Sv. Vitiha in Fr. Schreiner iz Dobrne pri Celju. — Nevarno zbolel je o. Ludvik Wellenthal, nemški pridigar v mariborskem frančiškanskem samostanu. Priporoča se v molitev!

Duhovske zadeve s Koroškega.

Dne 30. aprila je bil č. g. dekan Janez Wieser v kn. šk. domači kapeli v Celovcu umeščen na prošnjo Podkrova, v nedeljo dne 3. maja pa v Škocijanu tamošnji novi župnik č. g. Ant. Mikuláš. — Na sv. Višarje gredo letoš č. g.: Josip Dobrovc, provizor v Mohličah, kot zakristan; Jan. Loigge, kaplan v Št. Ilju in o. Mavrus Rožman, kapucin iz Lipnice na Stajarskem. — Pri knez. šk. vizitacijah meseca aprila je bilo 1059 otrok birmanih, in sicer: v Borovljah 186, v Svečah 319, v Podklostru 236, v Nemškem Plajbergu 150, v Domačalah 168. — Novo-

mašniki krške škofije. Letos bodo posvečeni gg.: Iz IV. leta: Ferd. Hueter iz Berga pri Greifenburgu, Jan. Kogelnik iz Črneč, Jakob Rozman iz St. Jurja pri Celovcu, Peter Serajnik iz Kaple ob Dravi. — Iz III. leta: Fr. Gritschacher od sv. Petra v Lesu, Jožef Guggenberger in Mute, Robert Krappinger iz Kotarč, Anton Patterer iz Cerkna, Fr. Smodej od sv. Martina na Spodnjem Stajerskem in Jožef Watzinger iz Sovodnj.

Novi kanonik v Pulju čast. gospod Bernard Sever je rodom iz Ribnice na Kranjskem. Zadnji čas je bil profesor veronauka na c. kr. gimnaziji v Pulju, prej pa dolgo časa kapelan pri sv. Jakubu v Trstu.

Osebnosti. Deželni svetnik gospod vitez Laschan je bil včeraj sprejet pri cesarju v avdienci. — Stotnik pri 4. domobranskem polku v Celovcu Edv. pl. Dietrich je odlikovan z vojaškim zaslužnim križem. — Polkovnik in poveljnik 27. pešpolka Zimburg pl. Reinerz je vpokojen in odlikovan z redom železne krone 3. vrste. Poveljnikom tega polka je imenovan polkovnik Stefan Vučetič. — Evidenčna geometra 2. razreda gg. Jakob Berne v Metliki in Julij Ballek v Ljubljani sta se pomaknila v 1. razred.

Slovensko polit. društvo za Spod. Stajarsko s sedežem v Mariboru je sestavilo svoj odbor dne 5. maja sledeče: predsednik dr. Ivan Glaser, podpredsednik prof. Robič, tajnik A. P. Korošec, blagajnik dr. F. Rosina.

Volitve za ptujski okrajni zastop se bodo vršile v najkrajšem času. Sedaj je razpisan rok za reklamacije v skupini velikega posestva. Slovenski kandidati bodo določeni na posebnem shodu.

Shod sodalit SS. C za duhovnike leskovaške dekanije bode dne 25. maja na Vel. Dolini.

Čudne šolske razmere v Ljubljanski okolici. Čim bližje Ljubljane, tem bolj je marsikaj v neredu tudi v šolskih stvarih. Tako je župnija sv. Petra v Ljubljani največja in vendar je v novjšem času komaj dosegla razširjavo enorazrednice v dvorazredno. Enako razmerje je tudi pri ljudski šoli v Sostrem. To šolo bi moralo obiskovati 320 otrok, a vsled pomanjkanja prostorov jih hodi le 260 otrok, ostali so brez poduka. In vse te razmere vedo natančno tudi slavne šolske oblasti, a se ne zmenijo za to, da bi se nedostatek nemudoma odpravil. Pa saj je bil v aprilu l. 1932 ogled šole, kjer se je tudi sklenilo razširiti tukajšnjo enorazredno šolo v trirazrednico, kateri zapisnik je namestnik c. kr. okrajnega glavarja, dr. Lukan, vzel s saboj. Kaj pa pomaga samo sklep, ker s tem še ni nedostatek odpravljen. Hoditi se mora od Poncija do Pilata in takorekoč vsak korak se mora le s silo pridobiti. Vprašanje je, kaj se je dosedaj izvršilo v tem oziru? Nič drugega ne, kot da so načrti za zidavo novega šolskega poslopja ugledali beli dan in še to le na pritisk ljudstva in da se je sklenilo razpisati posamezna dela za stavbo in še to le na pritisk tukajšnjega g. učitelja, ki nikakor ne more več zadostiti dolžnostim, ki mu jih nakladajo šolske oblasti pri tolikem številu otrok (okoli 260 na dan). On res ne vé, kako bi jih uredil, da bi bilo prav, ker sedeti morajo dopoldne kot popoldne otroci v klopih s 5 sedeži kar po 8. In ko je bila postava za zidavo tukajšnje šole gotova, je slav. c. kr. deželni šolski svet menil, da je vsem odgovarjano in je celo ukazal, da se morajo oni učenci, ki so bili že zaradi pomanjkanja prostora premeščeni v ponavljajno šolo, zopet urstiti v vsakdanjo šolo in teh je okoli 35. Da bi se pa to moralo zgoditi, ukazal je slavnosti razdeliti dopoldnjo šolo v 2 oddelka, eden bi bil od 8. do 10., drugi pa od 10. do 12. ure v šoli, pri krščanskem nauku naj bi bili pa skupaj. Kakošen uspeh se more pri toliki množici doseči, je samo ob sebi umljivo; skupaj jih je namreč 145. Ker je sedelo že dosedaj po 5 učencev v klopih s 5 sedeži, so se seveda morali oni novi usiljenici pustiti brez poduka, ker jih nimajo kam dejati in so itak do velike noči hodili v ponavljajno šolo. Iz tega se pač nujno spozna, da se mora ugoditi času primernim potrebam glede šolstva tudi v ljubljanski okolici.

Umrl je v Idriji g. Jakob Vidic.

Operni pevec Fran Naval Počanič, naš rojak, bo zopet angaževan na dunajsko dvorno opero. Dotična pogajanja bodo v kratkem končana.

Ustrelil se je v Gradcu mašinist graške klavnice Anton Saje.

Legar na Vrhniki. Za legarjem ali vročinsko boleznijo je nevarno obol na

Vrhniki gospod Maki Jelovšek, veleposestnik in tovarnar. Legar na Vrhniki prišel se je vsled slabe pitne vode.

V Gorico je došel za nekaj dni bivši laški minister zunanjih zadev Prinetti.

Stavka sidarjev v Zagrebu je končana. Zidari so dobili nekaj poboljškov.

Hrvatska slavnost v Dubrovniku Hrvatsko pevsko društvo „Gundulić“ v Dubrovniku praznuje dne 31. maja in 1. junija t. l. svojo desetletnico in blagoslovljenje društvene zastave. Tozadevno vabilo, katerega smo danes prejeli, zaključuje z besedami: „Čekamo Vas bratje Hrvati i Slaveni, da prisustvujete slavi hrvatske pjesme, koja će se iz složnih grla slobodnija i krepča zaoriti u Hrvatskoj Ateni, gdje Vas želimo pozdraviti pod sjenom svoga barjaka.“

Razpisano je mesto nadučitelja v St. Jakobu pod Celovcem do 17. maja. Prosilec mora znati slovensko. Na utrakvistični šoli v Melvičah je razpisano učiteljsko mesto do 25. maja. Na sestrazredni šoli v Prevaljah je razpisana služba učitelja do dne 26. maja. Znanja slovenščine ne zahtevajo!

Sedem hiš je zgorelo v Zupečji vasi na Spodnjem Stajerskem. Goreti je začelo pri hiši posestnika Matije Zunkoviča. Od tam se je ogenj vsled vetra bliskovo razširil ter kmalu upelnil dve hiši Mihaela Mustafa, hišo A. Draškoviča. Franca Fras, Matije Predikaka, Mih. Korošec ter svinjski hlev Simona Mlake. Skode je čez 22.000 K. K sredi so vsi posestniki zavarovani.

Strajk so pričeli v Podbrdu dne 27. m. mes. vozniki materiala ali takozvani „šleparji“. Zahtevali so po 4 krone na dan in dva moža k vozu. Sedaj so zopet šli na delo, ker so podjetniki dovolili dva moža k vozu in 20 h poviška na plači.

Samomor starčev. V občini Šent Jakob na Koroškem je 71letni kočar Florijan Peternel skočil v Dravo in utonil.

Talijo za rešitev življenja v znesku 52 K 50 h je dobil tovarniški delavec Ivan Oražen v Mengšu, ker je rešil iz vode 71letno Uršulo Rudigaj iz Pristave.

Županom v Zagorju je bil izvoljen gospod Rihard Mihelčič, svetovalci so: inženir Ferd. Schüller, mlinar Mart. Bukovec, gostilničar Pavl Weinberger in učitelj Jak. Hrašteli.

Cesta Bučja vas - Hmelnik. Te dni se je vršil komisionalni ogled za gradnjo omenjene okrajne ceste, ki bi bila zvezana s cesto Trebelno - Mokronog in tvorila najkrajšo zvezo z Novim mestom. Ogleda sta se vdeležila poleg načelnika novomeškega cestnega odbora ter županov občin Mirna peč in Prečina deželni svetnik gosp. Zamida in deželni stavbeni svetnik g. Klinar. Dalje so bili prisotni vsi odborniki ter do 300 interesentov.

Otrok se v kaši opekel. V Dvorjah pri Cerkljah je pustila dne 6. t. m. zvečer delavčeva žena Marija Bergant svojega leto starega otroka Ivana Berganta samega na ognjišču v kuhinji in šla za trenutek časa iz kuhinje. Med tem časom pa je otrok se na ognjišču prevrnil z glavo v skledo, v kateri je bila vreča kaša, in se tudi opek. Otroka so prepeljali v bolnico, kjer je danes ponoči umrl.

Demonstracija graških mesarjev. Graški mesarji niso suhi ljudje, vendar so prišli do prepričanja, da se jim jako slabo godi. Prvega majnika so presenetili prebivalstvo graškega mesta s podraženjem cen mesa in sicer 12 in 16 vinarjev pri kili. Občinski svet graški je predvčerajšnjim imel radi tega sejo. Predlog, da se posestnikom tržnih lop na javnih trgih poviša najemščina je propadel, sprejet pa je bil predlog socialnega demokrata Pongrac, naj se vsem tistim mesarjem, ki vstrajajo pri povišanju cen mesa, od p. o. v. najemščina tekom 14 dni. Na galeriji je bilo polno mesarjev, ki so pričeli po sprejetju tega sklepa hrupno demonstrirati. „Jejte konjeko meso gladovniki!“ „Same žgance zavživajte!“ kričali so mesarji z visine občinskim svetnikom. Eden mesarjev je zakričal na ves glas: „Občinski svetniki naj sami pobijajo vola!“ „Vol ne bo pobil vola!“ kričali so drugi. Tri zori so se nadaljevali tudi na cesti kjer sta skoro nastali dve stranki ona mesarjev in ona delavcev. Še le po dolgem času se je policiji posređilo razgnati uboge stradajoče mesarje.

Prvi roj na Stajerskem. V Dornovi pri Ptuj se je dobil prvi roj že 25. marca popoldne ob 1. uri. Janez Segula, posestnik in vrl. čebelar, je bil tako srečen.

Pred izseljevanjem v Južno Ameriko svari nižjeavstrijsko namestništvo v posebnem razglasu, ker so tam obupne razmere, posebno v deželi Čile okoli San Paulo.

Nevihla. Iz Brežic se poroča, da je dne 3. maja vladala na južnem delu brežiškega okraja huda nevihta s točo. Sadna drevesa, posebno pa vinogradi, so precej poškodovani. Proti nevihti se ni nič strojalo.

Ljubljanske novice.

Na Rožniku imeli bodo prihodnjo nedeljo dne 16. majnika delavci tukajšnje predilnice ob 9 uri zjutraj slovesno duhovno opravilo, k kateremu vabijo svoje znanke in prijatelje.

Ukradeni konj. Avgust Stresen, posestnik v Kladeznih ulicah št. 19 je včeraj iz usmiljenja vzel v službo nekega fanta, kateri je rekel, da mu bo svojo delavsko knjižico prinesel zvečer. Fant je vzel včeraj Stresenu s konjem zaboje in korbe od hiše pri brvi št. 4 do hiše v Kladeznih ulicah. Fant je le enkrat zapeljal zaboje, potem pa je odšel s konjem in vozom in se ni več vrnil. Gospodar iskal ga je po celotnem mestu, a ga ni nikjer našel. Končno je stvar naznačil policiji, ki pa fanta, od katerega Stresen še ni vedel imena povedati, tudi ni dobila, pač pa je poizvedela, da se je tekom dopoldne neki fant s praznim vozom odpeljal proti Savi. Policaji imajo na sumu kot storilca nekega postopača Rudolfa Zajca, ki je pred kratkim na Kodoljevem napadel nekega dečka in mu vzel denar. Zajca je aretirali orožniki v Litiji v trenutku, ko je hotel prodati konja.

Nezgoda. Včeraj popoldne padla je 3-letna deklica Minka Pivkova, hčerka cerkovnika pri sv. Petru v Ljubljani, doma na dvorišču na neko razbito steklenico in se na obeh rokah hudo obrezala.

Kolesarstvo. Včeraj ob pol 2. uri pop. je v Gradšču devljarski mojster Mat. Oblak s kolesom podrl na tla Marijo Zanoškar, 7 let staro hčerko kolarja Franca Zanoškara na Rimski cesti št. 5 K sredi se deklica ni poškodovala in se je le prestrašila.

Ukradeni svetilki. Na pokopališču pri sv. Krištofu sta bili z groba rodbine Bayschlag ukradeni dve svetilki, vredni 80 K.

Ob železniškem prelazu se je pobil Ivan Cuzak, posestnik in klavec na Poljanski cesti št. 48 pripeljal se je včeraj ob pol 9. uri zvečer po Dolenjski cesti z biciklom brez luči proti železniškemu prelazu. Ker ni opazil, da je prednica zaprta, padel je s kolesom s tako silo v prednico, da je padel na cesto in si je mej padcem na pedalu čevljev sezul. Pobil se je na glavi in poškodoval kolo. Na železniškem prelazu takrat ni bilo luči.

V Ameriko. Danes ponoči se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 27 oseb s Kranjskega.

Kranjska skupina prvega splošnega uradniškega društva in pa tukajšnje hranilno in posojilno uradniško društvo imata svoj letošnji redni občni zbor v soboto dne 9. t. m. ob 8. uri zvečer v Hafnerjevi pivovarni na sv. Petra cesti. Da bode občni zbor sklepčen, treba biti navzočih 30 članov.

V fjakarskem vozu. Fjakarski hlapec Ivan Koemur, Stranska pot št. 17, je našel v svojem vozu boč.

Izgubljeno perilo. Na poti od Krakovskega nasipa po Bregu, Križevniških ulicah, Valvazorjevem trgu, po Vegovih in Hladerjevih ulicah do Gradišča je izgubil 9 letni deček Franc Kadunc, stanujoč Gradišče št. 10, ko je nesel perilo domov, žensko krilo in bluzo.

Tatvina. Viktoriji Ban, sedlarici na Dunajski cesti št. 31 je neko ukradel iz delavnice 4 svetilke za vozove, 1 francoza in 2 metra sukna za vozove.

Nesreča na električni železnici. Danes dopoldne peljal je mešetar Matevž Svojic po Dunajski cesti dva konja posestnika I. Oreška iz Nakla, občina Dravljje, na sejem. Ko je privozil električni voz, se je eden konj splašil in skočil na tir električne cestne železnice tik pred električni voz tako, da ga je voz podrl na tla, ker voznik ni mogel voza takoj ustaviti. Konj se je le nekoliko pobil in je šel takoj naprej. Ker konj dolgo časa ni hotel vstati, se je okoli njega nabralo vse polno občinstva, ker je mislilo, da si je konj zlomil noge in da ne more naprej.

Pevskega društva „Ljubljana“ velika vrtna veselica se vsi prihodnjo nedeljo 10. t. m. na Kozlerjevem vrtu in ne, kakor je bilo prvotno naznanjeno, v Svicariji. Kozlerjev vrt je popolnoma na novo prirejen in toraj zelo prijeten. Začetek ob 3. uri; blagajna se odpre ob pol 3. uri. Godba c. in kr. pešpolka št. 27. Ob 6. uri vzdigne se znameniti zrakoplovec Capulin v zrak. V mraku se zažge bengaličen ogenj. Lahko je bilo mogoče, da se je pri pošiljanju vabil koga spregledalo; to se naj oprost in vseeno pride.

Posredovalno delovanje mestne posredovalnice za delo in službe v mesecu aprilu z ozirom na lansko leto enacega meseca je došlo v tem mesecu nekoliko manj oglašil, posebno onih delojemalcev, a oziraje se na prejšnji mesec, je došlo znatno več oglašil, zlasti delodajalcev. Delo je bilo ponudeno kmetiskim poslom, vrtnim delavcem, mizarjem, sodarjem, krojačem, gostilniškim in trgovskim uslužbencem, največ pa prometnim poslom. Dela so iskali deloma od zgoraj navedenih poklicev, ter nekateri d. o. p. t. u. j. o. d. i. delavci, kakor: tesarji, kurilci, elektrotehniki, tapetniki, kovači, ključavničarji, pisarji, godci, sedlarji. Pri ženskem delu

je bilo oddanih največ hišnih poslov, nadalje gostilniških in kmetiskih poslov ter nekaj prodajalk. Dela so iskale še šivilje, hotel-ske hišine in druge uslužbenke. Posredovanje z vajenci ni imelo uspeha, a ono s stanovanji le deloma. V tem mesecu je došlo mnogo vnanjih naročil, a te je vedno težavno reševati, ker posli jako neradi odhajajo v vnanje kraje.

Mestna posredovalnica za delo in službe. Mestni trg št. 27. Telefon št. 99. Od 24. aprila do 7. maja je dela iskalo 44 moških in 97 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 40 moškim in 81 ženskim delavkam, v 86 slučajih je bilo delo sprejeto. Od 1. januarja do 6. maja je došlo 1036 prošenj za delo in 933 deloponudeb, v 598 slučajih se je delo srejšlo. Delo dobe takoj, moški: 7 mizarjev, 1 prvi natak, 2 gostilniški in 2 trgovski slugi, 1 krojač, 6 konjskih hlapcev, vajenci za kavarno, gostilno in pekarijo. Ženske: 1 hotelska kuharica, 3 gostil. kuharice, 2 gospodinj, 4 kuharice, 12 deklic za vsako delo, 3 orožniške kuharice, 5 deklic k otrokom. Službe iščejo, moški: 2 komija, 1 pisar, 1 portir, več trgovskih slug, 2 hišnika, ženske: 1 šivilja, 1 hotelska in 1 kavarniška blagajničarka, 3 prodajalke, več natakari in sobaric. Stanovanja, oddati je več mesečnih sob. V najem se iščejo stanovanja z 2 do 5 sobami. 1 stanovanje je bilo oddano.

Gasilno društvo ljubljansko in ona iz okolice imajo v nedeljo ob 7. uri zjutraj v florijanski cerkvi običajno sveto mašo, po maši pa sestanek v Hafnerjevi pivarni. Med sestankom, pred in po njem svira godba. Vstop je vsakemu prost.

Rešilna postaja je intervenirala meseca aprila t. l. pri 36 osebah, in sicer pri 22 moških in 14 ženskah. Sučaji nezgod so bili sledeči: 8 obolenosti in oslabelosti, 1 epileptičen napad, 1 zastrupljenje, 1 zdrobljenje roke, 2 zdrobljenje nog, 3 rane vsled padcev, 1 ranjenje z zobmi, 1 ranjenje vsled streljanja, 18 transportov bolnikov.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Tatin postopač je Miha Hubat, hlapec iz Dornic. Bil je že trikrat zaradi tatvine kaznovan in vendar ga to ni popoljšalo. Poleti lanskega leta je vzel v Podgori 12 K vredno sukno, 9 marca t. l. pa si je prisvojil v St. Vidu nad Ljubljano dva para čizem, 1 klobuk in dva domača zajca; 20. marca je ukradel v Spod. Šiški 1 žepno uro, 2 srajci, 1 moško obleko, 1 klobuk itd. Da bi si bil denarnico z vsebino 30 K prisvojil, katere je Jožefa Mohar v Spod. Šiški na dvorišču zgubila, se mu ni moglo dokazati. Ker se je tudi ta Hubat brez dela okoli klatil ter so mu bile vse tatvine dokazane, je bil obsojen na deset mesecev težke ječe, po prestani kazni bodo ga pa izročili v prisilno delavnico. — V Ameriko sta jo hotela popihati Janez Zupančič in France Kovačič, posestnika sina iz St. Jerneja in se tako odtegniti vojaški dolžnosti. Oba sta imela v to svrhu potne liste, glaseče se na tuja imena. A vse to jima ni nič pomagalo, ker sta se redarju na železniški postaji sumljiva zdela, zato ju je aretirali. Obsojena sta bila vsak na 14 dni zapore in vsak na 10 K denarne globe.

Mlade tatve. Celovško deželno sodišče je obsodilo 16 letno dekle Lizo R. iz Zlaten na dva meseca težke ječe s postom vsak teden, ker je svojemu gospodarju Fr. Baumgartner ukradla 191 K. 16 letna Katra St. iz Kremsbrükene je bila že štirikrat kaznovana zaradi tatvine. Raznim ženskam je kradla obleko ter dobila zato 10 mesecev težke ječe s postom vsak mesec.

Balkan.

Arretacije Bolgarov. Vled dogodkov v Solunu dogodilo se je v Skoplju, Kōrūli, Monastiru in po vsej Makedoniji mnogo aretiranj Bolgarov. V Skoplju so aretirali tudi tajnika bolgarskega škofa, Tončeva. Med aretiranci je mnogo bolgarskih odličnikov. V Carigradu so aretirali tudi več bogatih bolgarskih trgovcev. V Skoplje so nadalje privedli 23 uklenjenih Bolgarov, med katerimi so bili tudi en duhovnik in dva gimnazijalna profesorja iz Skoplja.

V Monastiru vlada velik strah, ker se prebivalstvo boji, da se tamkaj pripravljajo atentati z dinamitom. Včeraj zjutraj so bile vse ulice zasedene po vojaštvu, vse trgovine zaprte in prebivalstvo je v množicah zapuščalo mesto.

V Solunu so vse šole še vedno zaprte, ravnatelji in učitelji v bolgarskih šolah so pa zaprti. Po raznih krajih Makedonije je aretiranih mnogo bolgarskih učiteljev. V ulici Orientale, kjer se nahaja avstrijsko poštno poslopje, so zasledili vse priprave za nameravani napad. Mir se počasi vrača, nekatere trgovine so zopet odprte. Turški policaji so aretirali mnogo bogatih Bolgarov z namenom izsiliti od njih denar.

30 ur trajajoča bitka. Blizu Skoplja se je te dni zepet vršila bitka med ustaši in turškimi vojaki. O tej bitki pa niso došli podrobnosti. Druga bitka se je vršila v vasi Panica blizu Seresa. Ustaši so proti Turkom metali dinamitne bombe. Bitka se je vršila kakih 30 ur. V sled eksplozij bomb je navstal požar v nekaterih hišah. Več ustašev je v ognju našlo smrt, ubitih od turških krogelj pa je bilo ednajst njih, med istimi tudi načelnik Dalčev. Pri njem so dobili zemljevid okolice Seresa ter načrt za napad na železniško progo.

Avstrija se pripravlja. Del avstrijskih rezervnikov je dobil poziv, naj stopi pod orožje za nedoločen čas.

V Cariradu je turška vlada pre povedala vse ljudske slavnosti. Turki zahtevajo od bolgarskega zastopnika, naj sestavi listo vseh dostojnih Bolgarov, da ostale Bolgare, ki ne bi bili v tej listi, izženejo, ali pa kaznujejo. Pri hišni preiskavi v hiši bolgarskega trgovca Dimitrova so bila zaplenjena tudi privatna pisma prvega tajnika bolgarske diplomatske agencije Nikovorosa, kljub protestom. Ko policija ni dobila nič kompromitujočega v pismih, je pisma hotela dati nazaj, a nihče ni hotel pisem sprejeti. Bolgarski diplomatski zastopnik je protestiral pri turški vladi.

Za slučaj vojne z Bolgarijo je turška vlada naročila 200.000 kg prepečenca in sicer s pristavkom, da ga mora dobiti še tekom tekočega meseca. Od sobote vsak dan nalagajo na transportne ladije municijo in patrone. Na uprave nekaterih vojaških okrožij so došli povelja, naj nakupujejo konje. Mornarsko ministerstvo je dobilo povelje imeti pripravljeno vojne ladije za transport vojaštva.

Položaj je jako resen. Bolgarski odgovor na turško noto bode izšel te dni. Bolgarija bode učitanja Turčije zavrnila in izjavila, da je vsega kriva Turčija, ker je premalo zastražila meje. Bolgarija za hteva, predno ostro odgovori, naj Turčija svojo ultimatumu podobno noto vzame nazaj, a Turčija tega ne stori, vsled česar je pričakovati poostrenje prepira.

Sultan je v zadevi napadov v Solunu osebno apeliral na bolgarskega kneza Ferdinanda, naj v obojestransko korist še resnejše, nego doslej, postopa proti makedonskim odborom, ki imajo središče v Bolgariji.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Veliko izgubo so imeli zopet v igri nekateri ogrski aristokratje. V narodni kazini v Budimpešti jih je obral Bela plem. Juszt in par urah za 2.400.000 kron. Grof Mihael Karoly je izgubil tretjino te svote. — Lako te umrla je v svojem stanovanju v Budimpešti 55 let stara vdova topničarskega častnika Tempelhofa. Poleg nje je ležala komaj še živa sestradana ujena csem-nastletna hči. — K smrtina vevšala ste bili pred poročnim sodiščem v Brnu obsojeni Magdalena Vasiček in njena sestra Marija Blasek, ki sta moža Magdaleničina zadavili in truplo skrili v kanal. — Ruski prestolonaslednik veliki knez Mihael se poroči s hčerko nadvojvode Connaught. Radi tega obišče angleški kralj v kratkem ruski dvor. — Obletnica izbruha Montpeléa je danes. — Otroka živega zakopala. 39letna delavka Bronislava Lembas iz Podgorca v Galiciji je živega zakopala svojega nezakonskega otroka. Otrok je bil star že več let in ji je bil, ko se je omožila, na poti. Porotno sodišče v Krakovem jo je obsodilo na smrt. — Stevilne aretacije. V Lodru na Ruskem Poljskem je bilo te dni aretiranih 300 do 400 oseb, katere so prepeljali v varšavske zapore. — Poslopje sv. Vavčavske založne v Pragi je odbor založne prodal nekemu industriju za 630.000 kron. — Poljakise v Berlinu pridno organizirajo. Poleg društev poljskih pekov, čevljarjev in vrtinarjev so ustanovili še društvi poljskih tiskarjev in poljskih krojačev. — Izgnani urednik. Iz Stokholma je izgnani glavni urednik finskega lista „Palivae Lehti“.

Nepriilike za pijance! Pijancem v Avstriji bo delal izvestno največjo preglavico § 17. novega zakona proti pijančevanju. Po tem paragrafu bodo kaznovali onega, katerega bodo tekom pol leta opetovano našli pijanega, z zaporom od 1 dne do 4 tednov in če bo dotični pijanec imel posebno srečo, z globo od 10 do 500 kron. Tolažba za pijance je pri tem pa-

ragrafu v tem, da ga morajo opetovano tekom pol leta najti pijanega in če že pade pod ostrost tega paragrafa, potem mora prenehati s pijančevanjem pol leta ter s pijančevanjem zopet lahko prične, dokler se ga ne zaloti. Ta zakon je za vse enak in sedaj je vprašanje, ako bodo policaji »pregledovali«
goste tudi v finih lokalih in kako se bo konstatirala pijanost. Največ neprimlik bodo imeli policaji v onih krajih, kjer so n. pr. mej občinjskimi svetniki pijanci, ki se ne opijo samo enkrat na pol leta in ne samo opetovano v pol leta, ampak vsak teden opetovano.

Darovi

Poslani našemu uredništvu:

Za pogorelce v Malinah pri Semiču: Župnija Kranj 23 K 80 v.

Za podporo »Krač. decoljubu«
G. Martin Meško, župnik pri Kapeli, 5 K.

Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Zagreb, 8. maja. Na tisoče je po Hrvatskem mej ljudstvom razširjenih listkov z naslednjim »Proglasom«
: »Pošto je u zadnje doba bjesnilo vladajućih krugova u Hrvatskoj prevršilo svaku mjeru, a gaženje zakona i najelementarnijih prava narodnih i čovječijih pokazuje, da se je u našoj madjarskoj stolici razbjesnila zvjer pod čovječjim likom, tako da oružanom silom na najbrutalniji način gaze, tuku sjeoku narod, koji mora da proti bezakonju brani zakon — pojav skroz abnormalan — te tako narušuju javni mir i poredak, počinjaju zločin nasilja i bune; narod, koji mora da u očigled tih pojava preuzme u svoje ruke eksekutivu — smatra nuždnim, da nad vladajućom klikom krvopija i njihovim hajdučkim vodjom, grofom Khuenom-Hedervaryjem proglasi Prieki sud i pozove sve svjestne ne samo Hrvate nego i ljude, koji do čovječijega dostojanstva nešto drže, da stave taj izmet pred narodnu obdužbu, i da jih po propisima o priekom sudu u ime zakona, koji oni tako bezočno gaze i gaziti dopuštaju, i u ime narodnoga suvereniteta, a tu svrhu narodne obrane — po zasluži najbezobzirnije kazne. Upozorujemo napokon, da se ne obraća sila na onu po vlastodržcima plaćanu braću našu, koja proti narodu svome pere oružje; ali ujedno upozorujemo i tu braću, da ako već ne mogu biti uz narod — ne prevršuje svojim pregorljivim postupkom njegovo strpljivost. Neka se na tu braću našu do skrajne sile ne diže nijedna ruka, ne baci ni jedan kamen, ker narod naš ne traži borbe, već stupa samo u narodnu obranu, a ta zahtjeva, da se u prvem redu kazne pravi krivci i vodje. Dolje s prostim lopovom i tiranom Hedervaryjem! Dolje s magjaroni! — Zbor narodne obrane.«
— Tiskala je ta poziv neka tiskarna v Baselu v Švici.

Videm, 8. maja. Na Vidmu pri Krškem je danes nenadoma umrl tamošnji župan in poštar gosp. Janez Novak. Pogreb bo v nedeljo pop. ob 3. uri.

Olomuc, 8. maja. Nadškof dr. Khon vizitira sedaj župnije. V Majetinu in Korkoru je bil slovesno sprejet. Pozdravljali so ga banderji.

Dunaj, 8. maja. V zadevi zadnjih sodnijskih imenovanj na Spodnje Štajerskem je deputacija nemške ljudske stranke včeraj ministerskega predsednika eno uro nadlegovala. Zahtevala je, da se v bodoče vedno ozira samo na nemške želje.

Dunaj, 8. maja. Danes so bili na tehniki zopet pretepi. Nemškonacionalni

dijaki so napadli katoliške dijake, ki so prišli s trakovi in jih porinili iz avle. Ker ni bilo miru, je rektor dal po slugah izriniti nemškonacionalne dijake iz avle ter je vsa vrata tehnike zaprl. Nemškonacionalni dijaki so ropotali še nekaj časa zunaj tehnike, potem je pa prišla policija, ki jih je razgnala, nekaj jih je pa aretirala.

Dunaj, 8. maja. K zadnjim sodnijskim imenovanjem poročla »Neue Freie Presse«
iz Celja, da predsednik okrožnega sodišča Wurmser name-rava iti v kratkem v pokoj in da je »nevarnost«, da pride na njegovo mesto zadnjič za nadsvetnika ekstra statum imenovani Slovenec dr. Franc Voušek.

Gradec, 8. maja. Socialni demokratje so uprizorili cestne demonstracije proti podražanju mesa.

Praga, 8. maja. Društvo čeških časnikarjev priobčuje izjavo, v kateri pravi, da je pododsek tiskovnega odseka še tisto malo dobrega, kar je bilo v tiskovni predlogi, izločil in upa, da se bo pri splošni razpravi v zbornici dobila pot ustreči željam in prospehu časnikarstva.

Carigrad, 8. maja. V Monastiru je bilo doslej nekaj sto Bolgarov aretiranih. Turška vlada dementira vesti, da bi imela bojovite namene.

Pariz, 8. maja. Kapucine v samostanu Bastia na Korziki so včeraj zjutraj ob 4. uri iztirali iz samostana. Že ob 2. uri je obdal samostan kordon vojakov, ki so nato s silo vlomili v samostan in odvedli redovnike pred sodišče. Ljudstvo je bilo silno ogorčeno.

Umrli so:

4. maja. Franja Zepe, usmiljenka, 46 let, Radeckega cesta 11, Tubercul. pulm.

5. maja. Marija Jelenc, delavčeva hči, 1 mes., Jenkove ulice 14, Eclampsie, želodčni in črevesni katar.

7. maja. Pavla Zdobšek, delavčeva hči, 3¼ leta, Streliske ulice 16, dušljivi kašelj, Meningitis tubercul.

Dunajska borza

dné 8. maja.

Skupni državni dolg v notah	100-75
Skupni državni dolg v srebru	100-55
Avstrijska zlata renta 4%	121-23
Avstrijska krona renta 4%	101-10
Avstrijska inv. renta 3½%	93-60
Ogrska zlata renta 4%	121-30
Ogrska krona renta 4%	99-55
Ogrska inv. renta 3½%	92-80
Avstro-ogrsko bančne delnice	16-23
Kreditne delnice	670-—
London vista	239-80
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117-10
20 mark	23-43
20 frankov	19-06
Italijanski bankovci	95-25
C. kr. cekini	11-30

Razglas.

Naznanja se da se bodo v zapuščino g. župnika Jerneja Kosec v Škocijanu spadajoče bogoslovne in druge knjige kakor tudi perilo

razprodajale v pisarni podpisanega c. kr. notarja kot sodnega komisarja v Sodnijskih ulicah št. 5 dné 9. maja t. l., to je prihodnjo soboto, od 2. ure popoldne naprej.

Dr. Rupert Bežek l. r.,

c. kr. notar kot sodni komisar.

Ciril-Methodove biškote
zantevajte slovenski rodoljubi v vsaki prodajalni in pekarni. Ti piškoti so najboljši.
Narcila sprejema družina založnik S. H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.
Izdeluje zlasti:
cerkvena okna
različne izvršitve,
Ceniki in strokovni svet brezplačno.
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanja za zube pri šrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako šrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCU R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kuranih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 194